

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

8. maj - 21. maj 2026. godine

Sloboda izražavanja

Napadi aktivista vladajuće stranke

Bilo da je reč o građanima koji lepe nalepnice sa porukom “Studenti pobeđuju” ili o novinarima koji obavljaju svoj posao, u više zabeleženih incidenata došlo je do ometanja, zastrašivanja i fizičkih napada od strane lica povezanih sa Srpskom naprednom strankom.

U Beogradu je tokom održavanja 16 minuta tišine ispred Pravnog fakulteta, jedan čovek svojim vozilom probio masu mirno okupljenih građana, zatim fizički napao studenta koji je pokušao da spreči naredni incident, a potom je isti čovek automobilom oborio starijeg građanina kom su tom prilikom slomljeni kuk i pršljen. Studenti i okupljeni građani su uspeli da stignu vozilo i spreče počinioca da pobjegne sa lica mesta, ali tom prilikom došlo je do novog pokušaja gaženja okupljenih građana automobilom, nakon čega je vozač izašao iz vozila i metalnom šipkom krenuo ka okupljenima. Studenti u blokadi su kasnije istakli do ovih incidenata dolazi jer su visoki funkcioneri MUP-a i SNS-a naložili policiji da prestane da obezbeđuje skupove.

Istovremeno, urednik portala „Volim Zrenjanin“ Aleksandar Blanuša napadnut je tokom izveštavanja ispred štandova SNS u Zrenjaninu, gde su ga simpatizeri i aktivisti stranke gurali, saplitali i ometali u radu, dok su pojedini pokušavali da mu otmu telefon i stajali ispred kamere kako bi sprečili snimanje. Nekoliko sati kasnije, novinaru i njegovoj porodici upućene su uvrede. Povodom ovog incidenta, Udruženje novinara Srbije UNS je tražilo od nadležnih institucija da kažnjavanjem odgovornih, pošalju jasnu i nedvosmislenu poruku da se nasilje i pritisci nad novinarima ne smeju tolerisati.

Pretnje vešanjem novinaru portala Niška inicijativa

Kontinuirani porast pretnji novinarima i medijskim radnicima potvrđuje i činjenica da je i tokom ovog izveštajnog perioda zabeležen još jedan slučaj pretnji usmerenih ka novinarima. Novinar portala Niška inicijativa, Srđan Nonić, dobio je putem Fejsbuk stranice tog medija uznemirujuće poruke i pretnje vešanjem. Pretnje su prijavljene policiji, a Nonić je dao iskaz i u Osnovnom javnom tužilaštvu u Nišu. O novoj seriji napada na novinara Srđana Nonića oglasio se i ANEM, koji je naveo da se, osim pretnji vešanjem, kroz komunikaciju provlačila i najava fizičkog obračuna, kao i da osoba koja pretili zna adresu na kojoj novinar živi sa porodicom i tvrdi da živi u neposrednom komšiluku. Ovo nije prvi incident u kojem je Nonić bio meta pretnji i napada tokom obavljanja novinarskog posla. Tokom izveštavanja u Nišu 2025. godine, dobio je više verbalnih pretnji i bio gađan flašom od strane grupe maskiranih muškaraca koje je ANEM opisao kao „neformalno obezbeđenje“.

Transparenti i grafiti mržnje

Obračuni vladajuće stranke sa političkim neistomišljenicima, preneti su i na zidove i fasade zgrada širom Srbije. Na zgradi nekadašnjeg jevrejskog magacina u Bačkom Petrovcu pojavio se transparent sa natpisom „Stop blokaderskom fašizmu“. Objekat je pripadao jevrejskoj porodici čiji su članovi deportovani u Aušvic i ubijeni tokom Holokausta. Osim toga što je korišćenje termina poput „fašizam“ u političkim obračunima neprimereno, neprimereno je i mesto na kom je ovaj transparent osvanuo. Situacija je ista i na više mesta u Vojvodini, u kojoj su se pojavili uvredljivi grafiti i političke poruke, uključujući poruke ispisane na slovačkom jeziku. U Novom Sadu grafit mržnje je ispisao na porodičnoj kući aktivistkinje, upravo ispod prozora sa kojeg su ona i njena majka mesecima pozdravljale studente na protestima. Aktivistkinja je izjavila da ovakve poruke doživljava kao zastrašivanje građana koji podržavaju studente.

Na zidovima dečijeg vrtića „Neven“ na uglu Cvijićeve i Vladetine ulice u Beogradu ispisani su grafiti mržnje usmereni protiv rektora Univerziteta u Beogradu Vladan Đokić, studenata i „blokadera“. U blizini vrtića pojavile su se i dodatne poruke i grafiti iste sadržine, uključujući natpise na zidu preko puta objekta. Podsetimo, zgrada Hemijskog fakulteta u Beogradu u potpunosti je vandalizovana krajem aprila ove godine. Prednji ulaz je u potpunosti išaran različitim parolama poput: „Blokaderi ustaše“, „Srbija pobeđuje“, „blokaderi štroke“, „blokaderi teroristi“, „smrt blokaderima“, „rektor u zatvor“...Gotovo ceo podzemni prolaz na Zelenom vencu, koji važi za jedan od najfrekventnijih podzemnih prolaza u Beogradu, išaran je uvredljivim grafitima samo nekoliko dana nakon što su ga građani prekrećili. Građani su, u mnogim mestima i usled nereagovanja institucija, počeli sami da uklanjaju poruke targetiranja i mržnje upućene studentima, profesorima i rektoru Univerziteta u Beogradu.

Nastavak pritisaka na profesore

Nastavak pritisaka na univerzitetske profesore ogleda se kroz pokretanje etičkih i disciplinskih postupaka zbog javnih istupa i učešća u protestnim aktivnostima. Na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu dekan Milivoj Alanović podneo je više prijava Etičkoj komisiji, uključujući i prijavu protiv profesora Dinka Gruhonjića zbog kritika iznetih na sednici Saveta fakulteta, kao i protiv profesorke Nevene Jevtić zbog govora na studentskom protestu u Novom Sadu.

U prijavama se navodi da su sporne izjave sadržale elemente neprimerenog govora i političkog delovanja, dok profesori odbacuju takve ocene i ističu da je reč o legitimnom akademskom i javnom izražavanju stavova. Pokretanje postupaka usledilo je nakon njihovog učešća u javnim debatama i protestnim okupljanjima, a sami profesori tvrde da je cilj ovih postupaka isti, odnosno, da profesorke Jevtić i profesor Gruhonjiću sledi otkaz, isključivo politički motivisan.

Incident u Indiji

U Indiji je tokom noći 16. maja zapaljen automobil dvadesetogodišnjeg studenta, u dvorištu porodične kuće, pri čemu je načinjena potpuna šteta i vozilo je potpuno izgorelo. Prema snimcima nadzornih kamera, student smatra da događaj nije slučajnost i da se na snimku vidi maskirana osoba kako prilazi automobilu neposredno pre izbijanja požara, nakon čega se vatra brzo širi i zahvata celo vozilo. Požar je prouzročio i materijalnu štetu na delu dvorišta porodičnog imanja, a vatrogasne ekipe su intervenisale i ugasile požar nakon što je vozilo već bilo u potpunosti uništeno. Prema navodima iz studentskih i građanskih grupa u Indiji, događaj se desio u periodu pojačanih tenzija u gradu, gde su prethodno zabeleženi incidenti tokom studentskih akcija i postavljanja transparenta „Studenti pobeđuju“.

Pretnje nakon povratka na radno mesto

Radniku Javno-komunalnog preduzeća Toplana Kikinda Bojanu Sariću u decembru prošle godine uručen je otkaz usled odbijanja da prisustvuje mitinzima vladajuće stranke i zbog toga što je javno pružio podršku studentima i studentskim protestima. Za povratak na posao izbio se na sudu, ali su onda usledile pretnje. Prema njegovim navodima, pretnje i uvrede stizale su mu putem telefonskih poruka i poziva, a dolazile su sa broja koji mu ranije nije bio poznat. Sarić tvrdi da mu pretil brat lokalnog funkcionera. Slučaj je prijavljen policiji i advokatu, a u postupku su uzete izjave oštećenog i svedoka. U pretnjama su sadržane i poruke koje upućuju na lično targetiranje i zastrašivanje, što dodatno izaziva zabrinutost za bezbednost radnika i njegove porodice.

Sloboda okupljanja

Protesti u Jovinoj gimnaziji u Novom Sadu zbog postupanja uprave škole

Roditelji i učenici Gimnazije „Jovan Jovanović Zmaj“ u Novom Sadu nastavili su proteste i javno izražavanje nezadovoljstva zbog odluka uprave škole, nakon što je direktor Radivoje P. Stojković tokom jednog školskog dana zaključao učenike u zgradi Mašinske škole, u kojoj privremeno pohađaju nastavu, onemogućivši im da prisustvuju najavljenom protestu ispred škole. Prema navodima roditelja i medijskih izveštaja, direktor Jovine gimnazije nije pustio đake da izađu na odmor, dok su roditelji tražili da im se deca puste napolje, pa su pozvali i policiju.

Roditelji tvrde da su ovakve odluke direktora deo šireg problema u funkcionisanju škole, uključujući način organizacije nastave u više objekata, suspenzije pojedinih profesora i komunikaciju uprave sa učenicima i roditeljima. Uprava škole, sa druge strane, navodi da su sve mere preduzete u cilju bezbednosti učenika i nesmetanog odvijanja nastave, kao i da neće biti ugrožen završetak školske godine niti zaključivanje ocena. Nakon ovog događaja, roditelji su organizovali proteste ispred Mašinske škole u Novom Sadu, tražeći odgovornost uprave i nadležnih institucija, uključujući i razmatranje razrešenja direktora pozivajući ministra prosvete da direktoru uruči otkaz i zabrani dalje izvođenje nastave u toj ustanovi. Paralelno sa tim, deo profesora i sindikalnih organizacija pokrenuo je postupke i inicijative u vezi sa zakonitošću pojedinih odluka uprave škole.

Javno targetiranje studenata

Tokom akcije “Student u svakom selu” ponovo je došlo do incidenta, kada su studenti ometani i provocirani od strane pristalica SNS. Ono što posebno zabrinjava, jeste to da je nedugo zatim, gradonačelnik Kraljeva Predrag Terzić, na svom instagram profilu objavio imena i prezimena studenata i građana koji podržavaju studentske aktivnosti, čime su oni direktno javno označeni i izloženi riziku, uz istovremeno iznošenje tvrdnji koje oni osporavaju. Gradonačelnik Kraljeva je i u prošlosti upućivao ozbiljne pretnje studentima u vidu fotografije na kojoj je ispisano “Zašto kažeš Studenti pobeđuju, a misliš Za dom spremni?”. Nakon fotografije krvavog srednjeg prsta kao odgovor na parolu “Ruke su vam krvave” ova objava ponovo je uzburkala lokalnu javnost i izazvala brojna pitanja.

Sloboda udruživanja

Incident na Rogozni

Tokom blokada na području Rogozne kod Novog Pazara došlo je do incidenta u kojem je meštаниn povređen kada ga je udarilo vozilo firme angažovane na geološkim istraživanjima za kompaniju „Zlatna reka“. U saopštenju koje su preneli mediji navodi se da je vozilo sa stranim registarskim oznakama i oznakama podizvođača pokušalo da prođe putem koji su građani blokirali, pri čemu je došlo do kontakta sa jednim od okupljenih meštana. Aktivisti tvrde da ovakvi pokušaji prolaska vozila kroz blokade nisu izolovani i da su i ranije zabeležene situacije u kojima su vozila ugrožavala okupljene građane. Izvođači radova i kompanija „Zlatna reka“ odbacili su navode da je došlo do udara, tvrdeći da je vozilo tokom manevra i pokušaja povlačenja bilo okruženo od strane okupljenih lica i da nije došlo do kontakta koji bi doveo do povređivanja. Policija je, prema dostupnim informacijama, obavila uviđaj i prikuplja izjave radi utvrđivanja okolnosti događaja. U prethodnom slučaju, jedan od radnika „Zlatne reke“ udario je aktivistu koji se usprotivio istražnim radnjama ove firme. Inicijativa „Ne damo Rogoznu“ i zborovi građana Novog Pazara zatražili su od gradonačelnika Nihata Biševca i Gradske uprave da preuzmu institucionalnu odgovornost i pokrenu nezavisan i transparentan proces potpune rekultivacije svih lokacija na kojima su vršena geološka istraživanja i bušenja na Rogozni.